

Stefan Moysa

"Gottesherrschaft - Weltherrschaft. Festschrift für Bischof Dr. Dr. h.c. Rudolf Graber", wyd. Johann Auer, Franz Mussner, Georg Schwaiger, Regensburg 1980 : [recenzja]

Collectanea Theologica 52/1, 227-228

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czać tylko, że ów Kościół przez ich przepowiadanie się rozrósł i umocnił. Basil Studer mówi o Leonie Wielkim, który jest przytaczany jako świadek prymatu rzymskiego i który zarazem bardzo dbał o współpracę z innymi biskupami, w czym widzi przejawy kolegalności episkopatu.

Spśród artykułów poświęconych już konkretnym problemom ekumenicznym K ü p p e r s zwraca uwagę, że pojęcie ekumenizmu nie może być ograniczone jedynie do jedności wśród chrześcijan, ale winno być rozszerzone na cały świat. J. L. Leuba z Kościoła reformowanego wykazuje, że magisterium jest potrzebne dla jedności Kościoła. Jest to chyba jedna z nielicznych prac spod pióra protestanckiego autora, która wykazuje potrzebę magisterium kościelnego. J. J. von Allmen stwierdza, że zgromadzenie liturgiczne jest pierwszym miejscem manifestacji Kościoła. R. Beaupère przyjmuje pewną możliwość przynależności do dwóch wspólnot chrześcijańskich, która to możliwość ujawnia się jego zdaniem w małżeństwach mieszanych. Y. Congar raz jeszcze przypomina krótko historię Soboru Watykańskiego II z okazji 20-tej rocznicy jego zapowiedzi. Mimo wstrząsów i kryzysów okresu posoborowego widzi w nim gwaranta żywotności instytucji Kościoła.

W tym pobieżnym wyliczeniu musieliśmy z konieczności pominąć wiele wartościowych przyczynków, jednakże to o czym wspomnieliśmy może wystarcza dla zorientowania się w treści dzieła. Przy jego lekturze uderza kontrowersyjność niektórych ujęć zarówno protestanckich, jak i katolickich. Jednakże wiele z nich może zainicjować cenną i owocną dyskusję ekumeniczną.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Gottesherrschaft — Weltherrschaft. Festschrift für Bischof Dr. Dr. h. c. Rudolf Graber, wyd. Johann Auer, Franz Mussner, Georg Schwaiger, Regensburg 1980, Verlag Friedrich Pustet, s. 352.

Profesorowie uniwersytetu i diecezji ratybońskiej ofiarowują tę książkę swojemu ordynariuszowi z racji jego odejścia na emeryturę. Kardynał Ratzinger zwraca uwagę w przedmowie, że pasterzowanie biskupa Grabera przypadło na niespokojny okres w Kościele, zamknięty dwoma wydarzeniami: wielką erupcją idei i ścisłą współpracą między urzędem nauczycielskim a teologami, jakie się przejawily na soborze oraz ostrym kryzysem, który się ukazał m. in. w sprawie K ü n g a. W tym czasie trzeba było przyjąć nowe impulsy idące od soboru, jak reforma liturgii czy współodpowiedzialność świeckich za Kościół, odróżniając równocześnie to co nowe i uprawnione od czystego nowinkarstwa. W tym czasie biskup jubilat potrafił prowadzić swoją diecezję ze spokojem i rozwagą oraz pewnością, która może pochodzić tylko z wiary. Przypominają się przy tym słowa św. Bonifacego: „Kościół płynie jak wielki okręt na morzu tego świata i jest w tym życiu unoszony w różne strony falami rozmaitych pokus; nie można go w tym stanie opuszczać, trzeba nim kierować”.

Przyczynki zebrane w książce podzielone są na kilka działów. Pierwszy z nich obejmuje prace z zakresu teologii biblijnej. Tu zwraca uwagę studium H. Grossa, który mówi o panowaniu Boga nad światem w świetle Rdzaju 11, 1—9 (opowiadanie o wieży Babel) i u Daniela w rozdziale 7 (wizja Syna Człowieczego). J. Krinetzki przeprowadza szczegółową analizę stylistyczną Psalmu 8, a F. Mussner stara się na podstawie również szczegółowych, choć bardziej strukturalnych i filologicznych rozważań nad tekstem Mk 1, 14. 15 odpowiedzieć na pytanie co oznacza w przepowiadaniu Jezusa bliskość Królestwa Bożego.

W dziale teologii systematycznej znajdujemy szereg ciekawych opracowań.

W. Beinert stwierdza, że choć Jezus posiada autorytet i moc, nie panuje, lecz służy wszystkim i chrześcijanom tę służbę zaleca, ponieważ „służyć Bogu znaczy panować”. J. Au er wyjaśnia, jakie drogi mogą prowadzić do świętowania tajemnicy paschalnej. Jedną z nich realizuje się przez wielkopostną pokutę i nawrócenie, ale również karnawał jako oznaka radości, humoru i świętowania może do tego celu prowadzić. M. Seybold omawia w krótkim szkicu sprawę nieba i piekła, przy czym to ostatnie nie uważa za wynik pozytywnego aktu twórczego, ale za stan tych, którzy nie chcą uczestniczyć we wspólnocie zbawionych. Dwa obszerne studia dotyczą teologii moralnej: J. Rief mówi o tym jak sumienie konstytuuje człowieka, a J. Ziegler zabiera głos w żywej dziś dyskusji na temat absolutnego znaczenia norm moralnych. W. Neidl przedstawia pewne zasady dialogowego personalizmu Martina Bubera i przeprowadza jego krytykę z punktu widzenia pojęcia osoby w chrześcijańskim personalizmie. K. Krenn poświęca obszerne studium obrazowi człowieka w encyklice *Redemptor hominis*. Uważa, że jej centralnym motywem teologicznym są słowa wzięte z konstytuacji *Gaudium et spes*, iż człowiek jest jedynym na ziemi stworzeniem, którego Bóg chciał dla niego samego (KDK 24). Bóg przez wcielenie stał się szczególnym podmiotem historii. Chrystus przeżywa ludzkie dzieje jako wyzwalające człowieka objawienie Boże. Autor jest pełen uznania dla teologicznej i filozoficznej głębi encykliki. H. Petri prezentuje studium ekumeniczne, w którym stwierdza, że nie są do przyjęcia rozwiązania, które utrzymują partykularyzm wyznaniowy, jak na przykład angikańska *Branch theory*. Wyznania mogą się spotkać jedynie w Chrystusowej pełni.

Trzeci dział zawiera studia historyczne, które są dość różnorodne i miejscami bardzo specjalistyczne. J. Staber na przykład mówi o historiografii życia duchowego w starożytności, a G. Winkler o pojęciu Boga i człowieka w regułach maseńskich.

Czwarty dział dotyczy prac z zakresu teologii praktycznej. Znajdziemy tutaj muzyczną analizę chorału gregoriańskiego dokonaną pod kątem widzenia cierpienia, grzechu i śmierci. Studium R. Völkl'a o miłosierdziu w czasach dzisiejszych może być prekursorskie w stosunku do encykliki *Dives in misericordia*. Dwa studia dotyczą małych grup w Kościele: F. Lobinger mówi o ich znaczeniu w Afryce, a O. Hirmer opisuje sposoby dzielenia się ewangelią, jakie te grupy stosują w Afryce Południowej.

Mimo wielkiej różnorodności poszczególnych opracowań można się z nich dowiedzieć, jaki wkład wnoszą w naukę i życie Kościoła księża diecezji ratybońskiej. Na pewno jest to wkład niemały.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Johannes B. LOTZ, *Von ihm ergriffen. Christusbegegnungen*, Freiburg-Basel-Wien 1981, Verlag Herder, s. 112.

Istotą chrześcijaństwa jest spotkanie z Jezusem Chrystusem, w którym człowiek zostaje jak apostoł Paweł przez Niego uchwycony. To uchwycenie jest uprzednie do wszelkich ludzkich wysiłków. Ułatwienie owego spotkania jest celem krótkich medytacji wygłoszonych i napisanych przez znanego w świecie katolickim filozofa i profesora Uniwersytetu Gregoriańskiego.

Aby osiągnąć ów zamiar, autor stawia kolejno przed oczy medytującego chrześcijanina postacie biblijne, które się spotkały z Jezusem. Wzorem wszelkiego spotkania jest najpierw pokorna Służebnica Pańska. Na Jej przykładzie widać jak głęboko człowiek musi się zmienić, by mógł zjednoczyć się ze Słowem Wcielonym. Winien on wyzbyć się wszelkiego wywyższenia siebie i w miarę, jak tego dokona, uzyska coraz głębsze wejrzenie w wielkość i znaczenie Chrystusa. Podobnie Jan Chrzciciel chce się umniejszyć, aby